

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY

IDŐSZAKI KIADVÁNYA

22. SZÁM

2017 ÁPRILIS-JÚNIUS

IMPRESSZUM

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY IDŐSZAKI KIADVÁNYA

MEGJELENIK : negyedévente

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: az alapítvány elnöke és kuratóriumi tagjai

A kuratórium elnöke: Varga Sándor

A kuratórium tagjai: Küzmös Csaba

Lakó Antal

Vajó Sándor

Virágh Dezső

LEVELEZÉSI CÍM: Varga Sándor Nyírtura, Rózsa u. 10. 4532

EMAIL CÍM: vargasa@freemail.hu

HONLAP: www.sirokialapitvany.hu

Tisztelt Madárbarát

Kiadványunk legújabb számában – a már megszokott módon- ismét két érdekes írást talál az olvasó. Ezek mellett azonban örömmel ajánlom minden kedves olvasónknak Alapítványunk ismeretterjesztő füzetei közül az elsőt. Egy régebbi beköszöntőnkben már említettük ilyen irányú elképzeléseinket, kiadványunk ez évi második számával együtt kipostázzuk, illetve letölthetővé tesszük ezt a füzetet is. Kis túlzással azt mondhatjuk, egy világszenzációról számol be az írás, hiszen Magyarországon jelent meg, és sikerült rögzíteni egy új gould amandina mutációt. A mutáció életre keléséről, elfogadtatásáról szól Fekete Csaba írása. Köszönjük neki a tudományos alapossággal megírt cikket.

Ahogy már előző számainkban szintén beszámoltunk róla, heroikus küzdelembe kezdtünk a hazai bürokrácia embert próbáló útvesztőiben. A civil törvény változása okán az alapítványok és egyesületek alapító okiratait, alapszabályait egységes módon kellett megváltoztatni. Két évvel ezelőtt eljuttattuk a szükséges változtatásokat a Fővárosi Törvényszékhez, ám hiánypótlás után elutasító végzést kaptunk, különböző formai és tartalmi okokra hivatkozva. Örömmel értesítjük a madárbarátokat, második beadványunk hiánypótlása után jogerős végzésről tájékoztatott a Törvényszék, alapító okiratunk, kuratóriumunk a törvénynek megfelelően működik a továbbiakban is.

Végezetül ismét felhívnanék szíves figyelmüket, amennyiben támogatnák Alapítványunkat adójuk 1%-os felajánlásával, a következő adószám hivatkozással tehetik meg:

18044861-1-15.

Köszönjük.

VÁLOGATÁS SIROKI ZOLTÁN ISMERETTERJESZTŐ ÍRÁSAIBÓL 22. RÉSZ

A lepkepinty (Granatina bengala)

A lepkepinty 9 alfaját tartja nyilván az irodalom. A mi szempontunkból azonban kisebb-nagyobb színbeli eltéréseknek nagyobb jelentősége nincs, mert az importált állomány nagy része Szenegambiából való, ahol a törzsalak otthonos (Granatina bengala bengala).

A hím igen díszes: a farcsík és a felső farkfedő tollak világoskékek, a fark valamivel sötétebb kék, egyébként színe felül világosbarna. A fejdalok, a torok, a begy és a testoldalok világoskékek, a fej mindkét oldalát a fültájékon hosszúkás vörvörös folt ékesíti. A test alsó részének közepe és az alsó farkfedő tollak vörössel futtatott világos szürkésbarnák Szeme világosbarna. Csőre vörös, de hegye sötét. Lába szaruszínű.

A nőténynek hiányzik a piros foltja a fültájékon, és a kék színe fakóbb. A fiatalok a nőtényhez hasonlóak. A százug papillák világoskékek. A tojásból kikelt fiókákat világosbarna pihék borítják.

Elterjedési területe: Afrika trópusi vidékeinek északi területei, kivéve az őserdővel borított részeket. Elterjedésének déli határa a Kongó vidékének déli része és Észak-Rhodézia.

Tartózkodási helye hazájában a száraz vidékek, a tövises bokrokkal vagy fákkal tarkított sztyepp, a bozótos helyek. Gyakran a falvak közelében is megfigyelhető, a hegyekben (Abesszíniában) 2400 m magasságig is felmegy. Rendesen párosával vagy kisebb csoportokba verődve figyelhető meg. Nagyobb csapatokat ritkán lehet látni. Fészket a tövises bokrokba, vagy kisebb fára építi, rendszeren egy-három méter magasságban. Előszeretettel költ darázs-fészkek közelében. Fészke rendetlenül összehordott fűcsomónak látszik, amely azonban belül gondosan ki van építve, gyakran tollakkal bélelve, és oldalt kerek bebújónyílása van. Általában az esős évszakban költ.

A lepkepinty a kereskedelembe a leggyakrabban kapható, és egyben a legkedveltebb díszpintyek közé tartozik. A frissen importált madarak nagyon kényesek, ezért az elhullási veszteség igen nagy lehet. Egyenletes, magas hőmérsékletre, és igen gondos ápolásra van szükség, ha azt akarjuk, hogy megmaradjanak. Az egészséges és már jól alkalmazkodott lepkepintyek ezzel szemben egyáltalán nem kényesek. Hangsúlyozni kívánom azonban, hogy még a jól megszokott lepkepintyek is mindvégig érzékenyek maradnak az alacsony hőmérséklettel szemben, bár vannak irodalmi adatok, - sőt személyes tapasztalatok is-, melyek szerint átmenetileg a nagyobb hőmérséklet ingadozást is károsodás nélkül jól bírják. A tartósan hűvös, nyirkos és szeles őszi időjárás azonban nem trópusi madaraknak való, ezért a szabadban felállított röpdre csak akkor ideális, ha az fából vagy téglából épült, védett helyiséghez csatlakozik. A fészkelő alkalmatosságot és az ennivalót tanácsos a védett belső térségben elhelyezni, és jó, ha annak ablakát szükség esetén be tudjuk zárni. Ily módon, elsősorban a költő madarak, mindig megvédhetők az időjárás viszontagságaival szemben.

Érdekes és megmagyarázhatatlan körülmény, hogy a frissen importált madarak közül több hím pusztul el, mint nőstény. Ezért van az, hogy a kereskedelemben is könnyebb nőstényt kapni, mint hímeket. Szinte egyedülálló jelenség ez, éppen fordítottja a többi díszpintynél tapasztaltaknak.

Folytatjuk
Búvár 1969/2

TENYÉSZTŐI BESZÁMOLÓK A HAZÁNKBAN TENYÉSZTETT RITKA MADÁRFAJOK TENYÉSZEREDMÉNYEIRŐL

24. RÉSZ

A feketemellű csíz újabb hazai tenyésztése

A Siroki Alapítvány kiadványainak 19. számában érdekes cikket olvashattak Kerek Lászlótól, az általa hazánkban először tenyésztett feketemellű csízekről.

Mivel a fajról idehaza ez idáig ez volt az egyetlen beszámoló, és külföldön sem jelent meg 1-2 leírásnál több a feketemellű csízekről, úgy vélem, talán érdekesek lehetnek saját tapasztalataim a fajról.

2015 nyarán, egy kassai börzén egy szlovák tenyésztő, 3-4 pár feketemellű csízt kínált eladásra. Az áruk sem volt borsos, 80 euróért kínálta az öreg párokat, 70 euróért a még átvedletlen fiatalokat. Még sohasem láttam ennek előtte ilyen madarakat, természetes, hogy megemelték a látottak a pulzusomat. Az öregebb pároknál valamelyest látszott az ivari különbség, ami csupán abból áll, hogy a mell fekete tollterülete mélyebbre húzódik a hímek esetében. Ugyanakkor az átvedletlen fiatalok teljesen egyformák voltak, egyetlen fekete tollacska nem mutatkozott még a mellen és a fejen. Ezek a fiatalok kiváló tollazattal rendelkeztek, mozgékonyak, érdeklődők voltak. Két fiatalt vásároltam meg, melyet a tenyésztő egy párnak vélt. A két szépséges madaramat egy nagyméretű, 1 m x 0,4 m x 0,4 m-es zárt ládalkalitikában helyeztem el. A két madár valóban lenyűgöző látvány volt, karcsúak, érdeklődők, mozgékonyak. Némileg hasonlóak a magellán csízhez, ám annál hosszabbnak és kecsesebbnek tűnnek. Csőrük a tengelichez hasonlóan hosszúkas és hegyes. A madarak kezdeti alaptakarmánya tűzcsízeseségből és kanárieleségből állt, igen kedvelték a fürtös kölest és a parlagi ligetszépét, aminek terméséből akkurátusan bontogatták ki hegyes csőrükkel az apró, félérett magocskákat. Kiszíneződésük lassan történt, aminek valójában a színekhez nem sok köze volt, hiszen elsősorban a fejtollaik vedlettek át zöldes árnyalatból feketére. A két madár közül, az egyik szorgalmasan énekelt, ám én meg voltam győződve róla, hogy az első napokban a másik madarat is láttam énekelni. Ám mivel később mindig ugyanazt a madarat láttam énekelni, egyre inkább elbizonytalanodtam abban, jól láttam-e a másik madár éneklését.

Miután egy hollandiai börzén aranyáron sikerült vásárolnom egy kétéves tojót, bizakodtam benne, hogy sikerül egy párat valóban kialakítani a madarakból.

A saját fiatal madaraim időközben kivedlettek, és megítélésem szerint hímekre jellemző színezetet mutattak. Külföldi irodalmi adatok szerint, költésük márciustól esedékes, nem is szándékoztam hamarabb párba állítani a fiatal hímeket és az idősebb tojót. Sajnos a tojót – már megérkezése után – gyenge madárnak ítélt meg. Gyakran borzolta tollát, illetve nyitott csőrrel tátogott hébe-hóba.

Kezdeti bizakodásom kissé megtört. Február közepén már a fűtött helyükön egy méteres kalitkában összeraktam a párat, mivel Kerek László tenyésztőtársam elmondása szerint, madarai ekkor már a fészkeket rendezték, és próba-szerencse alapon kísérletet tettem saját párommal is.

Nem történt semmi említésre méltó, legnagyobb sajnálatomra. Az április elérkeztével, a madarakat egy kinti tágasabb faröpdébe helyeztem el, lakótársuk egy pár afrikai citromcsíz lett. Mindkét pár kiválóan érezte magát a röpdében, a nyár folyamán azonban nem adták jelét fészkelésnek.

Az eseménytelenül telt nyár után október elején a kinti röpdékben tartott minden csíz-félét behoztam a fűtött épületbe. A feketemellű csízek is elfoglalták téli szállásukat, ami egy méter hosszúságú, félméter magas ládakalitka volt. A tojóra, akárcsak az összes csízre, jótékonyan hatott a szabadtéri röpdékben töltött nyár és ősz. A tojó is jó kondícióban volt, borzoltságot, nyitott csőrrel történő légzést nem figyeltem meg nála.

November első napjaiban kíváncsiságból néhány kókuszrostot raktam be a ketrecbe, és meglepetéssel konstataáltam, hogy a tojó hevesen érdeklődik iránta, hordozgatja a fészekanyagot. Mivel egész évben nem történt értékelhető esemény, már ami a fészkelésüket illeti, a ketrecükre kívülről felakasztottam egy zárt fészekkosarat. Az időpontot kicsit korainak tartottam, hiszen nem csak a német beszámolók márciusi időpontjához, de az első hazai fészkealj kelésének januári időpontjához viszonyítva is korainak ítéltam a novemberi fészkelést.

Örömmel tapasztaltam, hogy a tojó már másnap hordani kezdte a fészekanyagot a fészekbe. Különösen szoros kontaktust most sem figyeltem meg a pár közt. November 13.-án a fészekben megpillantottam az első kékes színű tojást, amit a következő napokban még kettő követett. A tojó az első tojás lerakása után kotlani kezdett. E miatt, illetve a hím fokozott érdeklődése miatt szerettem volna kicserélni a tojásokat műtojásra, ám sajnos lányaim egyik kedvenc szórakozása volt azokkal játszani, így természetesen egyetlen egyet sem találtam a házban. Kerek Laci tenyésztőtársam az első tojás lerakása után kicserélte azokat műtojásra, nekem ez sajnos nem sikerült. Ugyanakkor a kismadarak kelésekor nem láttam hátrányát a korai kotlásnak, kettő egyszerre kelt ki, míg a harmadik egy nappal később követte a testvéreit. 13 napi kotlás után, 26.-án kelt ki az első két fióka. Mikor szemügyre tudtam vételezni a fészket, az egyik kicsi begyében volt csak táplálék, de bíztam benne a tojó hamarosan a másikat is megeteti. A következő nap egy szlovákiai díszmadárbőrzére

utaztunk este, és csak másnap este érkeztünk haza. Kicsit félve vártam, mikor hagyja ott a fészket a tojó egy percre, hogy a fiókákra pillanthassak. Nagy volt az örömöm amikor azt láttam, hogy mindhárom fiókának- tömve van a begye. A madarak csíráztatott négermagot, tojasos eleséget, magzó tyúkhúrt, fürtös kölest, forrázott zsenge zöldborsót, fürtöskölest kaptak a szokásos száraz magkeverékük mellé. Az igazi nevelőeség az első napokban valójában a csíráztatott négermag. A tojó ebből nagyon sokat fogyasztott, míg a hím a tyúkhúrt csipegette leginkább.

A második fészekalj 2 fiókája-hasonlóan az elsőhöz- probléma nélkül felnőtt. Sőt, egy harmadik fészekalj fióka is napvilágot látott, ám sajnos ezeket a kicsiket már nem etette a tojó, és elpusztultak. Bár nagyon jó lett volna ha 8 kicsi madár kerülhetett volna a leválasztó ketrecbe, az 5 kismadarat is különösen nagy eredménynek tartottam ettől a fajtól.

Varga Sándor

A Siroki díj (vándorserleg) eddigi tulajdonosai

1993 Péter Géza
1994 Ballagó Emánuel
1995 Virágh Dezső
1996 Laskay Sándor
1997 Vas Sándor
1998 Tóth Sándor
2001 Lakó Antal
2002 Gere Géza
2004 Diószeghy Sándor
2005 Soós János
2006 (Dogosi Károly jelölt, elhalálozott)
2008 Makai Pál
2011 Pócsi Béla
2012 Pálinkás György
2013 Maróti Béla
2014 Paraszka János
2015 Lipták József
2016 Kerek László